

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 488-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

Ähes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JÄ VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 39

Tallinn, 29. septembril 1936

II aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS	
Linakaubanduse väljavaateid	706
Talviljaoraste seisund	707
TOÖSTUS JA KAUBANDUS	
Tööstustööliste teenistustase	708
Raudteede tegevus eelarveaasta esimesel veerandil	710
Lühluudisid	711
RAHANDUS	
Pangad augustis	712
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	714
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	713
Junstaturg	715
Põllumajanduslik väljavedu	715
Peekoniturg	715
Tapaloomade ja lihaturg	716
Kanamunaturg	716
Piimaturg	717
Teraviljaturg	717
Kartuliturg	718
Aedviljaturg	718
Kalaturg	719
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Viljade seisund Inglises 1936. a.	720
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaraunne	720
VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soome metsaturg	721
Soome väliskaubanduse 8 kuu kokkuvõte	721
Soome pohlaekspordi raskusi	721
Kartulijahutolli kõrgendus Soomes 1936. a. lõpuni	722
Kaubavahetuse arenemine Inglise ja Taani vahel	722
Saakide hindamine Poolas	722
Poola kartuliekспорт Lõuna-Ameerikasse	722
Majandusinformatsiooni asutis Hollandis	722
Karjaloendus Hollandis	722
Tselluloosivalmistus õlest Itaalias	723
Kunstiviljavalmistuse kavatsusi Itaalias	723
Rootsi metsamaterjali turustamise väljavaateid	723
Prantuse väliskaubandus k. a. esimesel kahel kuu	723
Teravilja sisseveotollide alandamine Taanis	723
Läti riikliku agraarpanga tegevus	723

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
Flax Trade Prospects	706
Stats of Young Winter Crops	707
INDUSTRY AND TRADE	
Earnings of Industrial Workers	708
Activity of Railways During the First Quarter of 1936/37 Budget Year	710
Sundry Information	711
FINANCES	
Banking in August	712
PRICES	
Prices and Quotations	714
AGRICULTURAL MARKETS	
Butter Market	713
Cheese Market	715
Exports of Agricultural Products	715
Bacon Market	715
Cattle and Meat Market	716
Egg Market	716
Milk Market	717
Grain Market	717
Potato Market	718
Vegetable Market	718
Fish Market	719
FOREIGN COUNTRIES	
Crop Estimates in England for 1936	720
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	720
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Finnish Timber Market	721
Finnish Foreign Trade for 8 Months	721
Difficulties in Connection with Export of Cowberries	721
Raised Custom Duties on Potato Flour Extended till End of 1936	722
Development of Trade between England and Denmark	722
Crop Estimates in Poland	722
Potato Export from Poland to S.-America	722
Institution for Economic Information Established in Holland	722
Cattle Census in Holland	722
Manufacture of Cellulose from Straw in Italy	723
Plans to Manufacture Artificial Wool in Italy	723
Timber Marketing Prospects in Sweden	723
French Foreign Trade during the First 8 Months	723
Lowering of Import Duties on Grain in Denmark	723
The Activity of Latvian State Agricultural Bank	723

PÕLLUMAJANDUS

LINAKAUBANDUSE VÄLJAVAATEID. — FLAX TRADE PROSPECTS.

J. Ritslaid, linamajanduse eriteadja.

Möödunud hooaja langustendents linahindades, eriti hooaja teisel poolel, mõjus linamüükidele ja edasisele hinnakujunemisele väga erinevalt. Vabakaubandusmaad, kus mitmed ärid tegid omavahel võisteldes tehinguid ka langusmomentidel ja spekulatsioonide ettemüükidega, müüsid oma linatagavarad õige ruttu läbi. Seejuures läks neis mais linahinna langus kiiremini, madaldades ka üldist linahinnataset, kuid hooaja lõppuole, mil neil lina olid juba suuremjaolt müüdnud, jäi linahind neile markidele enam-vähem püsima, või püsis vähemalt kõrgemal kui monopolimaal, kuigi seda vast nominaalselt.

Monopolimaal, kus tehakse müügitehinguid enam plaanikindlalt, toimus müük algul, mil avaldusid juba linaturu nõrgenemistunnused, õige tagasihoidlikult, millega püüti vältida pakkumispinget, kuid üldiselt suurenenud toodang ja teiste linatootjate maade suur pakkumine lõi sel püüdel jalad alt. Linahind hooaja teisel poolel langes pidevalt.

Hiljem aga olid sunnitud ka monopolimaad hakkama realiseerima oma tagavaru ja nii järjest uute linakoguste turule tulles ei saanud paraneda ka hind hooaja lõpul. Alles kesksuvel, mil ka monopolimaade linatagavarad olid lõpukorral, hakkas linahind aegamööda paranema.

Kuigi möödunud kevadel omas linahind langustendentsi, ei tulnud k. a. linapindalas esile suurt langust, mõnel maal võis panna tähele isegi väikest tõusu.

Tänavust linasaaki mõjustas juunis ja juulis valitsenud põud, mis oli nii laialdane, et selle all kannatasid kõik tähtsamad linatootjad maad. Algul hinnati põua mõju tihti üle ja loodetavate saakide kohta tuli väga pessimistlikke hinnanguid, kuid hiljem paranes saagihinnang kõikjal.

NSVL-u k. a. linapindalas oli nähtud ette kava kohaselt väike tõus. Nii pidi linapindala 1936. a. olema 2115 tuh. ha 1935. a. 2098 tuh. ha vastu.

Linakiu kogusaak pidi tõusma 550 tuh. tn-lt 785 tuh. tn-le, mille jaoks saak pidi

tõusma 370 kg kiudu ha-lt. Selle saagi saavutamiseks pidi tarvitama linapõldude väetamiseks suurel määral kunstväetisi ja linapõldude eest hoolitsemine pidi olema eeskujulik.

Tegeliku olukorra kujunemise kohta puuduvad esialgu andmed. Tuleb toetuda peamiselt erateel hangitud andmeile.

K. a. vene lina kannatas põua all palju suuremal määral kui, näiteks. balti riiges, kuna NSVL-us külvatakse lina märksa varem kui siin. Nii oli teostatud 10. V-ks linakülvitööde kavast 76% ja 20. V-ks teostatud kiulinakülvist 92%. Tänavu aga kannatasid varased külvivid palju enam kui hilised. Nii leidub põhjendatud arvamusi, et NSVL-u linasaak kujuneb tänavu ca 25% madalamaks eelmise aasta omast.

Suve jooksul ei teinud NSVL linapakumisi ja arvatakse, et tal eelmise aasta saagist ei ole enam müüa tagavaru. Kuna ka uuest saagist ei olnud pakkumisi, võib oletada NSVL-u linamüükides tagasihoidlikkust eeloleval hooajal.

Balti riiges ilmnes väike tagasimineki linapindalas, samuti hinnatakse saaki madalamaks eelmise aasta omast.

Leedu linapindala on 1936. a. 84 000 ha 1935. a. 92 000 ha vastu. Üldiselt hinnatakse ka saaki madalamaks kui eelmisel aastal, kuigi suve lõpul paranesid linapõllud.

1935. a. Leedu linasaaki hinnati 31 900 tn-le, millest alates möödunud sügisest kuni 1. VII k. a. eksporditi 14 290 tn. Arvates juurde ülejäänud sügiskuude ekspordi uue saagini, võib tõusta Leedu linaekspordit 1935. a. saagist ümmarguselt 16 000 tn-le, arvates 18 000 tn vastu. Vaevalt saadakse ekspordida k. a. saagist niipalju.

Läti linapindala vähenes samuti, ent millises ulatuses, selle kohta puuduvad andmed. Linasaagihinnangu andmed näitavad aga tagasiminekut, eriti linakasvatuse pearaajoonel Zemgales ja Latgalias. Läti keskmine hinnang oli juulis 2,81 m. a. 3,11 vastu,

hinnatud viiepäälise süsteemi järgi, kusjuures 5 tähendab parimat ja 1 nõrgeimat seisundit.

Eestis oli linapindala 1936. a. viimase hinnangu järgi 28 360 ha 1935. a. 29 343 vastu, kiu ha-saak 326 kg. m. a. 357 kg. vastu ja kiu kogusaak 9300 tn 1935. a. 10 466 tn vastu. Linakiu kvaliteeti loodetakse meil tänava parremaks kui eelmisel aastal, kuna lina on kasvanud raske, täie kiuga ja leotus- ning pleegitusolud olid soodsad.

Poola linapindala, mis tõusis juba m. a. tublisti ja ulatus 124 000 ha-le, tõusis 1936. a. veel 10%. Tõus tuli Kesk-Poola maakondade arvel, kuna Põhja-Ida maakondades, s. o. linakasvatuse pearaajoones, jäi linapindala endiseks.

Kuigi lina ei ole kvaliteedilt halvem kui eelmisel aastal, on saagikogus madalam. Eriti väike on saak kasteleo-piirkonnas, kus saaki arvatakse 50% võrreldes eelmise aasta saagiga

Umbkaudsete kokkuvõtete järgi toodi Poolas m. a. linasaagist turule 25 000 tn lina ja takku, millest kulus oma maa vabrikule 30—35%. Eksportiks läks seega ca 16 000 tn, millest ca 10 000 tn läks Tšehhoslovakkiasse ja alles väiksem osa teisile turgudele.

Lääne-Euroopa linakasvatatajais mais — Prantsuses, Belgias ja Hollandis tõusis linapindala kõikjal — Prantsuses 37 000 ha-le m. a. 33 000 ha vastu, Belgias 21 000 ha-le m. a. 19 000 ha vastu, Hollandis 13 000 ha-le m. a. 9 000 ha vastu. Põua all kannatas aga selle piirkonna linakasvatuse kõige enam, kuna paljudes rajoones hävis saak peagu täielikult. Linasaak on põua tõttu vähemalt 25% alla keskmist, mistõttu ei ole seal loota kogutoodangus tõusu, vaatamata võrdlemisi suurele pindalatõusule, pigem küll tagasiminekut.

Põhja-Iiri linakasvatuse, mida arvatakse samuti tavaliselt sellesse rühma, vähenes pindalalt 8,6% võrreldes eelmise aastaga. 1936. a. oli lina all 10 000 ha 1935. a. 11 000 ha vastu. Kuna seal ei olnud merekliimas

põuda, võib arvata head linasaaki, samuti kvaliteeti. Saak on paranenud siin viimaseil aastail järjekindlalt, mida arvatakse peamiselt sordipuhta seemnetarvituse arvele, sest viimasel paaril aastal tarvitati Iiris peagu 100% seemneks nende oma aretusi, mida paljundatakse Kanadas.

Saksa teeb pingutusi oma kiudainete toodangu tõstmiseks säärasele kõrgusele, et saada sõltumatuks välisturust. Seks tõsteti siseturul linahindu õige kõrgele, mille tagajärjel linapindala suurenes järjest. Linapindala Saksas 1936. a. oli 41 000 ha 1935. a. 32 000 ha vastu, olles seega 182% m. a. linapindalast. Linasaak olevat vähemalt sakslaste oma informatsiooni järgi hea. Igal juhul Saksa suurenev linakiu omatoodang vähendab Saksa osatähtsust linakiudu sissevedajate maade hulgas.

Kokkuvõttes näeme, et Kesk- ja Lääne-Euroopa linakasvatatajais mais tõusis linapindala, kuid vähenes seevastu Balti riiges ja Põhja-Iiris, nii et 1936. a. pindala ei peaks ületama 1935. a. oma. Erakordse suvise ilmastiku tõttu on aga ha-saak kõikjal alla m. a., mille tagajärjel pakkumine ületab vaevalt kuskil m. a. arvatud välja Saksa, kus külvipindala tõus oli erakordne.

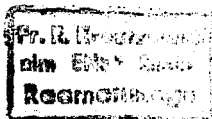
Nii ei ole pakkumise poolel näha pingetõusu võrreldes m. a. Nõudmise poolel võib arvestada enam-vähem kindlalt Saksa tagasihoidlikkust, kuna seal on omatoodang märksa suurem. Teiste linatarvitajate maade nõudmise kohta on raske öelda midagi kindlat, sest midagi olulist ei ole vahepeal juhtunud. Poliitiline pingetõus oli ju ka m. a. küllalt kõrge.

Kui arvestada, et nõudmine jääb endisele tasemele, ei ole meil näha ette erilist langust linahindades, vaid võib loota, et hind stabiliseerub enam-vähem praegusele tasemele, mis on ka veel küllaldaselt tootmiskulusid tasuv.

TALIVILJAORASTE SEISUND. — STATE OF YOUNG WINTER CROPS.

Taliviljade külv toimus k. a. kõigiti rahuldavais tingimuses, kuna ilmastikuolud olid maaharimis- ja külvitõiks soodsad. Ilusate

ilmade tõttu oli võimalik viia ka külvitõid aegsasti läbi, kuna m. a. takistasid vihmad maaharimis- ning külvitõid. Soodsa ilmasti-

ku tõttu arenes oraste kasv senini ka jõud-
sasti. Põllumajandus-korrespondentide hin-
del oli taliviljaoraste seisund 15. IX viiepal-
lise hindamissüsteemi järgi 3,6 palli rukkil
kui ka nisul. Võrreldes möödunud aasta sa-
maaegse hinnanguga on oraste seisund k. a.
tunduvalt parem. M. a. hindasid korrespon-
dendid rukki- ning nisuoraste seisundit 15.
IX 3,2 pallile. Säärané hinnang, nagu k. a.,
sai osaks orasele ka 1932. a. sügisel, kuna
teisil aastail viimase 10 a. jooksul oli oraste
seisund alati nõrgem. Võrdluseks olgu nime-
tatud, et rukkioraste seisundit hindasid põl-
lumajandus-korrespondendid 15. IX 35 3,2,
1934. a. 3,5, 1933. a. 3,4, 1932. a. 3,6,
1931. a. 3,0, 1930. a. 3,2 1929. a. 3,3, 1928. a.
2,3, ja 1927. a. 3,0 pallile. Seega on praegune
rukkioraste seisund paremaid viimaseil aastail.

Maade järgi oli rukkioraste seisund üle
riigi keskmisena, s. o. 3,6 palli : Saare-, Pär-
nu-, Viljandi- ja Petserimaal. Riigikeskmi-
sele võrdus rukkioraste seisund Viru-, Tartu-
ja Valgamaal, kuna Järva-, Harju-, Lääne-
ja Võrumaal oli see nõrgem riigikeskmisest.
Võrreldes m. a. on aga rukkioraste seisund
k. a. kõikjal parem.

Peagu samane seisund on ka nisuoraseil.
Nisuorased osutusid paremaiks riigikeskmi-

sist 3,6 pallist Pärnu-, Viljandi-, Valgamaal,
võrdseks riigikeskmisele Viru- ja Tartumaal,
kuna mujal oli alla riigikeskmist.

Taliviljaoraste seisund on parim riigi
keskmises osas ja nõrgeim Põhja-Lääne osas
ning Võrumaal. Kirjeldatud seisundi järgi,
kui hiljem kahjurid ja talv ei riku tunduvalt
oraste seisundit, võib loota tulevael
aastal head taliviljade saagiaas-
tat. Pealegi oli kesapind k. a. suurem kui
l. a., mil kesa oli 163 838 ha ja k. a. 165 535
ha, s. o. 1% rohkem. M. a. vihmaste ilmade
tõttu ei saadud seemendada kogu kesapinda
ja osa seemendatud taliviljadest hävis sügi-
sel kahjurite ja suurvee tõttu, samuti hävis
osa taliviljade külvi talvel, nõnda et k. a. oli
taliviljade pindala ainult 154 544 ha, olles see-
ga vähem m. a. kesapinnast 9 294 ha võrra.
K. a. oli ilmastik soodus, nõnda et suvel ha-
ritud kesapind külvati täis ka sügisel.

Viimaseil aastail on hakatud hoolitsemata
paremini taliviljaoraste eest, sest soodsad
müügivõimalused rahuldavate hindadega ta-
gavad taliviljade tasuvat kasvatamist. Na-
gu äride läbikäigud väetisainete müügi alal
näitavad, oli käesoleval sügisel väetiste müük
tunduvalt suurem kui m. a., seega võib ar-
vata, et ka taliviljaorased said parema väe-
tuse osalisiks.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSTÖOLISTE TEENISTUSTASE.

EARNINGS OF INDUSTRIAL WORKERS.

Kogu eesti töötav rahvastik töötas tä-
navu tööde hooajal ülima pingega. Põllu-
töölise puuduliku saadavuse tõttu tuli talu-
pidajate perekonnaliikmeil rakendada töösse
vast tõhusamalt kui kunagi varem. Ehitus-
tööstuse eriti elava hooaja tõttu ei olnud
ehitustöölisel puudust tööst. Vastupidi, oskus-
töölisist oli koguni tunda puudust. Ka tööt-
leva tööstuse tegevus on väga aktiivne.
1. VI k. a. saavutas suur- ja kesktööstuse
töötajate arv rekordi kogu Eesti iseseisvus-
aja kohta, tõustes 47 954-le.

Selline olukord mõjutas tunduvalt ka töö-
liste teenistusolusid. Ühes töömahu laiene-
misega ning tööpäeva arvatava pikenede-

sega tõusis suur- ja kesktööstustöölise palga
üldsumma (arvestamata ehitustööstust) k. a.
I poolaastal umbes 12,3 milj. kr.-le. See
ületab l. a. samal ajal makstud palga üld-
summa ca 2,2 milj. kr. ehk 20% ja ületab
koguni majanduskriisiseelse kõrgkonjunktuur-
aastal (1929) makstud palga üldsumma ligi
15% võrra.

Ühes majanduselu üldise aktiivsuse tõu-
suga on käinud kaasas tasuvuse tõus ette-
võtteis, mistõttu on olnud võimalusi paran-
dada ka töölise töötasude norme.

Teenistuse liikumine ettevõttele suuruse
ja töölise soo järgi on oluliselt lahkuneev.

Keskmine teenistus normaaltöötajal:

(snt tunnis)

	1936. VII	1935. VII	+%
Suurtööstus			
mehed	35,4	32,2	9,9
naised	22,7	21,8	4,1
Keskistööstus			
mehed	30,9	29,2	5,8
naised	18,5	18,4	0,5

Üldiselt on teenistuse töus suurtööstuses suurem, teisest küljest, võrreldes naistega, on see meestel suurem nii suur- kui kesk- tööstuses.

Erinev teenistuse kujunemine on seletatav peamiselt tööliste palgavõitlusega. Teatavasti on palgavõitlus kas streikide abil või ilma rakendatav paremini seal, kus töö- lised on organiseeritud paremini. Tegelikult just suurtööstuses ongi leidnud viimasel ajal aset suurema ulatusega töötülide palgakõrgen- damise nõudmisega ja suuremad streigid, millede tagajärjel on parandatud ka tööliste palgaolusid. Seda ei ole aga suutnud sel määral vähemorganiseeritud kesk- tööstustöö- lised. Nii töus seal teenistus meestel poole võrra vähem kui suurtööstuses, naistel jäi samal ajal peagu muutmata.

Üksikute tööstusharude ja erialade järgi on teenistuse liikumine äärmiselt mitmekes- sine. Järgnevalt toome olulisemaid võrdlusi k. a. ja l. a. juuli kohta normaaltöötaja-tee- nistuse alusel.

Mäetööstuses oli teenistus suurtöös- tuses k. a. juulis meestel, samuti naistel, ca 12% kõrgem kui mullu samal kuul. Suu- remat töusu andis meestel põlevkivitööstus, naistel aga peagu võrdselt turba- ja põlev- kivitööstus.

Mineraalide töötlemise alal on teenistuse töus erakordne — meestel üle 20% ja naistel ca 15%. Suuremat töusu põhjus- tab teenistuse töus klaasitööstuses, kus see ulatub meestel ca 35% ja naistel ligi 30%. Teenistus töusis Lorup'i ja o./l. Meleski klaa- sivabrikus, kuna Järvakandi tehaseis ei ole muutust. Peale selle on töusnud teenistus tsemenditööstuses — meestel veidi alla 20% ja naistel ligi 30%.

Metalitööstuses ulatus teenis- tuse töus k. a. juulis võrreldes l. a. juuliga meestel ja naistel peagu võrdselt ca 5,5%.

Töusu põhjustas peamiselt masinaehituse ala, kus töus oli meestel ligi 15% ja naistel ligi 30%. Väiksemal määral töusis teenis- tus ka teistel aladel peale mehaanika- ja lu- kusepatöökodade, kus teenistus oli k. a. juu- lis madalam mullusest — meestel üle 10% ja naistel ligi 5% võrra.

Keemiatööstuses ei ole kogu rüh- ma keskmiselt teenistuses suuremaid muu- datusi, kuid üksikuil erialadel on muutused küllalt suured. Tuletikutööstuses teenisid mehed k. a. juulis ca 25% ja naised ligi 35% võrra vähem kui l. a. samal kuul. Selle vast- tandina töusis kummitööstuses teenistus meestel ligi 15% ja naistel ligi 30%, seebi- ja küünlatööstuses ning parfümeeria alal mees- tel üle 10% ja naistel ca 5%. Peale selle on k. a. juuli teenistus kõrgem naistel põlev- kiviõlitööstuses (+20%) ning muude keemi- liste ainete valmistamise alal (m. +17,5% ja n. +12,8%), kus töusu andis peamiselt kunst- sarvetööstus.

Tekstiiltööstuses on teenistuse töus peagu üldise ulatusega, kusjuures rüh- ma keskmiselt on tunniteenistus töusnud meestel 11% ja naistel 3%. Üksikuist eri- aladest andsid töusu järgmiselt: puuvillatöös- tus — m. 9,5%, n. 0,4%, villatööstus — m. 9,8%, n. 3,3%, linatööstus — m. 14,3%, n. 6,5%, köie-, nõöri- ja niiditööstus — m. 23,9% (naistel vähenemine 4,9%), apre- teerimis-, värvimis- ja vanutamistööstus — m. 15,4% ja n. 6,5% ning tekstiilsegakaupu tootvate ettevõtete rühmas (a./s. O. Kilgas, a./s. Rauaniit, a./s. Vill, jne) — m. 10,6% ja n. 1,4%.

Puutööstuse rühmas töusis teenistus peamiselt saeveskites (ca 15%), mille põhju- seks on nähtavasti üldine palganormide töus maal ja vähene tööliste saadavus ehitustöö- de elavnemise tagajärjel. Mööbli- ja vineeri- tööstuses, vastuoksa, teenisid töölised k. a. juulis vähem kui mullu, — mehed 5,6% ja naised 7,2%.

Paberitööstuses on teenistus pea- gu võrdne mullusega. Tselluloosi- ja paberi- vabrikuis töusis meeste teenistus vaid 4% ja naiste oma jäi endiseks. Paberi- ja papp- esemete valmistamise alal töusis aga teenis- tus meestel 2%, naistel langes aga 8,3% (a./s. Laferme arvel).

Poligraafiatööstuses on meeste palgad endised, naistel aga tõusnud 6% võrra.

Toit- ja maitseainete ning jookide tööstuses tõusis meeste teenistus keskmiselt 6% võrra, naiste oma jäi aga võrdseks l. a. omaga. Kuid üksikuil erialadel on siiski mõningaid muudatusi. Vähe tõusis teenistus leivatööstuses, šokolaadi- ja kompvekitööstuses ning meestel karastavate jookide ning tubakatööstuses. Suuremaulatuslikku teenistuse langust võib märkida toi-

duõlide ja -rasvade tööstuses ning meestel tapamajades.

Kehakatte- ja pudukaupade tööstuses on tegemist enamjaolt teenistuse tõusuga, mis ületab üldiselt elatusmaksu- muse tõusu.

Ehitustööstuses tõusis teenistus meestel keskmiselt 17,8% ja naistel 4% võrra. Suuremat tõusu on osutanud teenistus välisehitusel (tänavate, teede, sildade ehitus), kuna hoonete ehitamise alal on tõus meestel ja naistel peagu võrdne — 3—4%.

RAUDTEEDE TEGEVUS EELARVEAASTA ESIMESEL VEERANDIL 1936/37.

ACTIVITY OF RAILWAYS DURING THE FIRST QUARTER OF 1936/37 BUDGET YEAR.

Tugev tõus majanduselus mõjustab tänavu soodustavalt ka raudteetegevust; järjekindel ja püsiv maailmeline tõusutendents algas juba l. a.

Raudteetulude tegelikust laekumisest 1936/37. a. esimesel veerandil nähtub, et k. a. tulusumma suurenes eelmise aasta 3158 tuh. kr-lt 3490 tuh-le kr.-le ehk 10,5%. Tulu laekus liikide järgi:

	1936	%	1935	%	±%
	eelarvest		eelarvest		
Üldse, 1000 kr.	3490	28,9	3158	25,4	+10,5
selest:					
reisijateveost	1444	81,6	1249	81,6	+15,6
kaubaveost	1868	28,0	1756	28,3	+ 6,1
pagasiveost	80	17,2	65	14,4	+28,1
mitmesug. tulu	108	26,8	88	22,7	+17,0

Kõik tänavuse eelarveaasta esimesel veerandil laekunud tululiigid ületavad eelmise aasta vastavad tulud samal ajavahemikul. Tänavu moodustab kaubaveost laekuv tulu 28,0% mulluse 23,3% vastu eelarvest, pagasiveost 17,2% 14,4% vastu k. a. kasuks, mitmesuguste tulude % eelarvest tõusis eelmise aasta 22,7%-lt 26,8%-le, kuna reisijateveost laekuv tulu (31,6% eelarvest) on võrdne mõlemal tegevusaastal. Ühele ekspuataeritavale tee-km-le laekus tänavu 2,4 tuh. kr. eelmise 2,2 tuh. kr. vastu.

K. a. aktiivsemad veod põhjustasid kaubarongide läbijooksu suurenemist (1808 tuh. rong-km : 1630 tuh. rong-km vastu l. a. ehk

+ 10,9% k. a. kasuks), mis mõjustas omakorda osaliselt korraliste kulude suurenemist. Käesoleva tegevusaasta esimesel veerandil kulutati 2871 tuh. kr. eelmise aasta 2790 tuh. kr. vastu samal ajavahemikul ehk 2,9% võrra enam, mis moodustavad eelarvest tänavu 24,0% mulluse 23,5% vastu. K. a. tulud ületavad kulusid 17,7% : 11,7% vastu aasta varem. Erakorralisi kulusid oli 239 tuh. kr. eelmise aasta 9 tuh. kr. vastu, millest ca 20 tuh. kr. kulutati veerevkoosseadu juurdemuretsemiseks ja uuendamiseks ja ca 25 tuh. kr. jaamade laiendamiseks ning uute hoonete ehitamiseks. K. a. moodustavad erakorralised tulu 20,7% raudteevalitsuse eelarvest.

Reisijate liiklus muutus aktiivsemaks reisijate arvu poolest 13,0% ja reisijakm arvult 18,9% võrra. Reisijate üldarvust (2,8 milj.) kasustas elektrironge 49,8%. Reis-km arv tõusis 87 milj-le eelmise aasta 73 milj-lt, mis on tingitud osalt reisijate arvu suurenemisest, osalt kaugemaareisija keskmisest sõidukauguse pikenemisest (54,1 : 52,7 km vastu k. a. kasuks). Võrreldes eelarvega evivad tänavused reis-km 32,8%-st osatähisust mulluse 30,8% vastu.

Pagasikogus suurenes 1,7 : 1,5 tuh. tn vastu (+ 13,3%) ja tn-km 163 tuh. : 135 tuh. vastu (+ 20,7%). Eelmisest tn-km arvult on täitunud 35,1% eelmise aasta 12,9% vastu.

Kaubavedu raudteel on kujunenud

stabiilsemaks ega oma teisile vedudele sarn-
levaid järske tõuse. Kui reisijate arv suure-
nes ca 13% ja reis-km ca 19%, näeme veetud
kaubakoguse suurenemist ainult 4,2% ja tn-
km 4,3% võrra võrreldes vastava ajavahemi-
kuga aasta varem.

Koguselt suurenes tänavune kaubavedu
590 tuh. tn-le eelmise aasta 566 tuh. tn-lt ja
tn-km 59,7 milj.: 57,2 milj. vastu k. a. ka-
suks. Tänavune kaubavedu täitis tegevus-
aasta esimesel veerandil eelarvest 27,6% l. a.
24,9% asemel.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on
pööranud suur- ja kesktööstuse liiki kuulu-
vate tööstusettevõtete poole, paludes hilje-
malt 15. oktoobriks teatada, kes on ettevõttes
Tööstusseaduse § 21 kohaselt vastutav teh-
niline juhataja ja kas viimasel on ni-
metatud seaduses ettenähtud kutsetun-
nistus.

Majandusminister andis loa:

Kreenholmi puuvillasaaduste manu-
faktuuri o./ü. Tallinnas, ühe koonus-poo-
limismasina sisseveoks Inglisest 9 200 kr.
väärtuses.

Kudumistööstus F. Ummel, Nõmmel,
kahe universaal-kudumistelje ostuks
Saksast koguväärtuses 6 000 kr.

Trikoo-, paela- ja kudumistöökoda Th.
Büttner, Tallinnas, ühe ringtrikoo-
kudumismasina ostuks Saksast 4 200
kr. väärtuses.

Keila villaketramis- ja kudu-
mistöööstus, Tallinnas, 3 villase riide ku-
dumistelje ostuks Saksast, koguväär-
tuses 11 000 kr.

Kudumistööstus J. Bachblum, Narvas,
kolme „Ideal-Regulär” süst. sukakudu-
mismasina ostuks Saksast koguväärtuses
6 200 kr.

A./s. Tallinna köievabrik J. Carr'i
pärijad, Tallinnas, ühe köieketramis-
masina sisseveoks Saksast.

A./s. Loksa tehased, Loksal, ühe vaa-
kuum-pressi ja savisegaja osade ostuks Sak-
sast koguväärtuses 10 600 kr.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond
andis loa:

H. Kõiva'le, Polli vallas, toorlina-
vabriku ehitamiseks ja sisseseadmi-
seks. Ettevõttes leiab tööd kuini 25 tööl-
ist. Jõuallikaks lokomobiil. Puhastatakse toor-
lina ja seatakse müügivalmis.

Tallinna siiditööstus M. Jegorov,
Tallinnas, Volta t. nr. 3, töökoja laienda-
miseks ja suurendamiseks kuue kudumis-
telje ja ühe käärmasinaga.

A./s. „Volta” tehased, Tallinnas, Soo 27,
töökodade ümberpaigutamiseks
uutesse ruumidesse, et ajakohastada töö prot-
sessi.

A./s. „Transiito”, Tallinnas, Narva
mnt. nr. 13 suka- ja riidekudumis-
tööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab
tööd 22 tööl-ist. Jõuandjaiks elektrimooto-
rid. Kootakse sukki, sokke ja riiet.

U./ü. A. Keiss, Tartu, Promenadi tän.
nr. 9 sisseseatud peenmehaanikatöö-
kojas töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd
5 tööl-ist. Jõuandjaiks elektrimootorid. Val-
mistatakse igasuguseid arstiriistu.

I. ja A. Grischakov'idele, Tartus, Te-
guri tän. nr. 47/49 sisseseatud klaasi-
tööstuses töötada (peale lihvimistöökoha).

H. Aamisepp'ale, Tallinnas, Koidu t.
nr. 46 asuvas riidekudumistööstu-
ses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 14
tööl-ist. Jõuandjaks elektrimootor 2 h.j.
Kootakse siid- ja puuvillast riiet.

A. Alt'ile, Tartus, Riia t. nr. 42 asuvas
mehaanilises mööblitööstuses töötami-
seks. Ettevõttes leiab tööd 6 tööl-ist. Jõu-
andjaiks elektrimootorid kogujõuga 8 h. j.
Valmistatakse igasugust mööblit.

RAHANDUS

PANGAD AUGUSTIS. — BANKING IN AUGUST.

Aktisia- ja tähtsamate ühispankade arveteseisus augustis toimusid vaid väikesed muutused. Hoiused suurenesid 73 tuh. kr. ja nimelt pankadevaheliste summade arvel 54 tuh. kr. ning muude (neto-) hoiuste arvel 19 tuh. kr. Sisuliselt oli hoiuste liikumine tunduvalt suurem, kui on näha selle bilansi andmeist. Tähtajalised ja jooksvad arved näitasid võrdlemisi suurt kasvu (+1046 tuh. kr.) ning kto-krtarvete krediitsaldod koonduvad (—973 tuh. kr.). Koondumine toimus peaosas ühe aktsiapanga arvel, kes eelneval kuul metsasaaduste ekspordist klientide heaks kogunenud summad arvestas kto-krt arvel, ja kasustas neid nüüd samule klientidele varemantud krediitide katteks. Jooksvate arvete paisumine langes samuti peaosas vaid ühe suurema ühispanga arvele ja selle tähtsamaks põhjuseks oli vastasutatud suurtelliskivitehaste summade sissekandmine. Mainida oleks, et hoiuste paisumisele juulis aitasid kaasa samuti nimetatud tehaste summad. Sellest ilmneb, et hoiuste tõus viimasel ajal toimus suurelt osalt summade arvel, millel puudub säästeiseloorm. Selliste summade aktiivaoperatsiooneks kasutamise võimaluse on loomulikult kitsapiirilised.

Enamjaos pankades näitasid hoiused väikesemääralist kahanemist augustis — nimelt vähenesid hoiused 9 aktsia- ja 16 ühispangal, suurenesid 4 aktsia- ja 7 ühispangal ning püsisid endiseina 2 ühispangal. Hoiuste koonduvad ehk juurdevoolu aeglustumine augustis on tavalisi nähtusi, milleks ilmneb suvekuul soigusolnud äritegevuse taaselavnemine. Rahatarviduse suurenemine ei peegeldu laenu üldsumma liikumises, küll aga üksikuis laenu liikides. Hooaegne vekslikrediit (väliskrediit) + metsatöötlemiseks, mille hankimisel meie pankadel oli vahendaja osa) koonduvad põhjustas laenu üldseisu vähenemist 90 tuh. kr. võrra. Seejuures kahanesid välisvekslid 1014 tuh. kr., sisevekslid suurenesid 489 tuh. kr. ja kto-krtlaenu 458 tuh. kr. Sisevekslite summa paisumise kiirenemises ja kto-krtlaenu liikumise summa muutuses augustis avaldub laenu üldseisulise elavnemine võrreldes eelneva kol-

me kuuga, nimelt suurenesid ajavahemikul V — VII sisevekslid vaid 625 tuh. kr. ja vähenesid kto-krtlaenu 1059 tuh. kr. Redis-kont ja võlaarved vähenesid üldsummas 441 tuh. kr. See asjaolu ei mõjutanud siiski pankade kasutusesolevate ressursside suurust vähendavalt. Vastupidiselt, need isegi suurenesid võlaarvete paisumise tõttu (+658 tuh. kr.), kuna välisrediskondi summa vähenemises (—1119 tuh. kr.) ilmneb vaid edasi diskonteeritud vekslite suhtes pankade vastutuskohustuse lõppemine. Võrreldes eelneva aasta samaaegsega, näitasid suuremat kasvu hoiused (+15 517 tuh. kr.), laenu (6 355 tuh. kr.), garantiid (+4 558 tuh. kr.) ja väärtpaberid (+4 258 tuh. kr.), kahanemist rediskont ja võlaarved (2 397 tuh. kr.).

Aktsiapangad ja 25 tähtsamat ühispanka arvestasid k. a. lõpul saadud intresside ja muude tulude summana kokku 5 290 tuh. kr. ja makstud intresside ning muude kulude summana 2 916 tuh. kr., mis on suurem möödunud aasta samaaegsest vastavalt 885 tuh. kr. ja 349 tuh. kr. Summade kerkimist põhjustas peamiselt tegevuse laienemine, kuna ilmnev tulude ja kulude vahekorra soodustamine on tingitud tõenäoliselt üksikute võla-kapitali liikide osatähtsuse muutusest (võlaarvete asendumine hoiusega) ja keskmise hoiuprotsendi alandamisest. Nimetatud asjaolud lubavad oodata pankade tegevuse alal k. a. mullusest paremaid tulemusi.

Eesti panga arveteseisus augustis asetleidnud muudatusist oleks märkida suuremainsena liikvelolnud pangatähtede, välisraha ja laenusumma paisumist. Juurdekasv välisraha (+1,0 milj. kr.) ja laenu (1,1 milj. kr.) alal kokku andis tunduvalt suurema summa kui pangatähtede emissiooni paisumine (1,1 milj. kr.). Ülekaalu tekkimine võimaldus muude aktive hulgas esineva välisraha (väljaspool kattevara) koonduvad arvel (1,2 milj. kr.). Summade äravool valituse (0,6 milj. kr.) ja pankade (—0,5 milj. kr.) jooksvalt arveilt ei mõjutanud nimetatud arvete üldseisu teiste summade juurdevoolu tõttu (+1,1 milj. kr.).

Pankade arvetesels (1000 kr.) — Composite Statement of Accounts of Banks (in 1000 kr.).

	31. august. 1936	31. juuli 1936	31. august. 1935	Muutus — Change	
				august 1936	1. IX 36 — 31. VIII 36
ERAPANGAD — PRIVATE BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	51 193	51 253	40 828	— 60	+ 10 865
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	11 404	11 592	11 110	— 188	+ 294
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	5 509	6 036	7 784	— 527	+ 2 275
Laenud — Loans	55 801	58 217	53 639	— 416	+ 2 162
Korresp. (akt.) — Balances with corresp. (debit)	4 622	4 585	2 404	— 63	+ 2 118
Garantiid — Guarantees	10 808	11 100	6 402	— 294	+ 4 404
Väärtpaberid — Securities	5 700	5 696	2 440	+ 4	+ 3 260
Kassareserv — Cash reserves	7 101	7 135	5 939	— 34	+ 1 162
TÄHTS. ÜHISPANGAD — PRINCIP. CO-OPER. BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	86 705	86 672	31 553	+ 183	+ 5 152
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	987	811	667	+ 176	+ 320
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	1 961	1 875	2 083	+ 86	+ 122
Laenud — Loans	30 248	29 822	26 055	+ 323	+ 4 193
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	1 090	1 041	675	+ 49	+ 415
Garantiid — Guarantees	823	833	669	— 65	+ 154
Väärtpaberid — Securities	3 302	3 244	2 304	+ 58	+ 998
Kassareserv — Cash reserves	7 577	7 559	6 802	+ 18	+ 775
KOKKU — TOTAL:					
Hoiusummad — Deposits	87 989	87 825	72 381	+ 78	+ 15 517
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	12 391	12 408	11 777	— 12	+ 614
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	7 470	7 911	9 867	— 441	+ 2 397
Laenud — Loans	88 049	86 139	79 694	— 90	+ 6 355
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	5 612	5 626	3 079	— 14	+ 2 533
Garantiid — Guarantees	11 829	11 933	7 071	— 359	+ 4 553
Väärtpaberid — Securities	9 002	8 940	4 744	+ 62	+ 4 258
Kassareserv — Cash reserves	14 678	14 694	12 741	— 16	+ 1 937

Krediitide suurenemine, mis toimus kontokriitlaenu arvel ja pankade, jooksvate arvete vähenemine on rahatarviduse suurenemise tunnuseiks.

Augusti lõpul ulatus liikvelolnud pangatähtede summa 41,2 milj. kr., jooksvad arved 26,5 milj. kr., kattevara 39,3 milj. kr. ja kre-

diidid 19,6 milj. kr., olles suurenenud võrreldes mullusega — pangatähed 3,9 milj. kr., jooksvad arved 3,3 milj. kr., kattevara 4,0 milj. kr. ning krediidid 9,2 milj. kr. Krediitide kasv oli tegelikult väiksem aastavahetusele toimitud laenuisloomuga summade muist aktivatest laenusesse ülekandmise tõttu (4,2 milj. kr.).

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal püsis võiturul edasi vaikne seisund, misjuures lõdvenesid ka hinnad Inglises. Saksast saadav hind jäi meil aga endiseks. Valuutakursside ebastabiilsuse tõttu jäeti aga vähimannoteering sel korral ära.

Vaatamata sellele, et võituruseisundi lõdvenemise põhjusi pakkumise suurenemises peagu ei olegi, on viimasel nädalal vähimandade langus siiski küllalt suur. Teated ookeanitaguseist maist, eriti Austraaliast, lubavad saata turule suuremaid võikoguseid. Viimaste mõjutusel jäi võioost Inglises seismina ning algas hindade nõrgenemine. Kuivõrd aga

pakkumine suureneb tegelikult, selle kohta ei ole andmeid. Võituruseisundi paranemisele mõjus kahtlemata hästi ilmade jahenemine Euroopas, mistõttu vähenes pakkumine. Samuti oodatakse P.-Am. Ühendriige võioostude suurenemist.

Või sissevedu Inglisse oli k. a. augustis 14% võrra väiksem kui m. a. samal kuul, kusjuures vähenes sissevedu impeeriumimaist 17% ja teisist maist 12% võrra. K. a. esimesel kaheksal kuul oli või sissevedu Inglisse 6 570 032 cwt 1. a. sama aja 6 818 463 cwt vastu. Seega vähenes või sissevedu k. a. 4% võrra. Või sissevedu vähenes Austraaliast,

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.	21/IX	14/IX	o/o	August		English Nomenclature see No. 3.	21/IX	14/IX	o/o	August	
	27/IX	20/IX		1936	1935		1936	1935			
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv)											
Teravill, jahu ja kartul											
1. Rukis	—	12,75	—	12,32	11,63						
2. Nisu	—	22,50	—	18,75	13,50						
3. Oder, õlle	—	—	—	—	—						
4. " sööda	—	14,00	—	—	—						
5. Kaer, "	—	12,00	—	12,00	8,75						
6. Rukkijahu	—	14,95	—	14,53	13,53						
7. Rukkipüül	—	21,15	—	20,90	20,38						
8. Nisu-püül (kõrgem sort)	—	45,00	—	45,00	31,00						
9. Kartulid, eksport	—	—	—	—	—						
10. " piirituse	—	—	—	—	—						
11. " vabriku	—	—	—	—	—						
Pihussaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	—	—	—	1,25	1,23						
13. Margariin "	—	0,75	—	0,75	0,65						
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur	—	42,75	—	42,75	42,70						
15. Sool, Vene	—	2,50	—	2,50	2,50						
16. " Saksa	—	2,50	—	2,50	2,50						
17. " Inglise	—	—	—	—	2,50						
18. Riis, Burma II	—	45,00	—	45,00	45,00						
19. Tee, Or. Pek., Tselon (kg)	—	5,75	—	5,75	5,75						
20. Kõhv, Rio, Santos jne.	—	4,68	—	4,08	4,68						
21. Heering-, S. Matties (tünn)	—	48,50	—	47,00	36,00						
22. " Maituis "	—	52,50	—	52,50	39,50						
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	—	36,50 ¹⁾	—	36,50 ¹⁾	34,00						
24. Tsement (tünn) ²⁾	—	5,95 ³⁾	—	5,95 ³⁾	6,45						
25. Lubi	—	2,77	—	2,77	0,47						
26. Tsinkvalge (kg)	—	0,42	—	0,42	0,47						
27. Ooker "	—	0,25	—	0,25	0,22						
28. Värvits "	—	71,00	—	71,00	66,50						
Metallid											
29. Raud, sordi	—	14,00	—	14,00	14,00						
30. Teras, vedru	—	24,00	—	24,00	25,00						
31. Inglise	—	430,00	—	445,00	495,00						
32. Seatiina	—	39,00	—	39,00	37,17						
33. Vaskplekk, punane	—	157,50	—	157,50	180,00						
34. " valge	—	140,00	—	140,00	150,00						
35. Tsinkplekk	—	69,00	—	69,00	67,50						
Riie ja nahk											
36. Puuvillanerii, bjas (mtr)	—	0,56	—	0,56	0,56						
37. " mitkal	—	0,42	—	0,42	0,42						
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	—	2,45	—	2,45	2,03						
39. " Am. nah. I s. "	—	2,50	—	2,50	2,33						
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivisüsi, auru, Newcastle	—	2,55	—	2,65	2,55						
41. " sapa	—	2,80	—	2,80	2,75						
42. Põlevkivi, I-a s.	—	0,80	—	0,80	0,80						
43. Turvas	—	0,90	—	0,83	0,83						
44. Põlevkiviõli	—	4,60	—	4,60	4,60						
45. Nafta, Ameerika ja Poola	—	10,25	—	10,25	10,00						
46. Petrooleum, Vene ja Am.	—	12,00	—	12,00	10,75						
47. Bens., Riigi Põlevkivi, (lt)	—	0,26	—	0,26	0,26						
48. " Kiviõli "Estolin" ⁴⁾ (lt)	—	0,29	—	0,29	0,28						
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukkijahu	14,8	14,8	0	14,6	13,6						
50. Sepikujahu	28,0	28,0	0	27,0	18,5						
51. Manns	50	50	0	50	40						
52. Kartulijahu	35	35	0	35	25						
53. Kartulid	3,2	2,9	+10,4	4,6	4,3						
54. Suhkur	44	44	0	44	44						
55. Sool	5	5	0	5	5						
56. Piim, II valik	11	11	0	11	8						
57. Lanavõi	170	170	0	169	139						
58. Kõõgivi	160	160	0	158	117						
59. Koor, röösk (littr)	110	110	0	110	88						
60. " hapu	100	100	0	96	80						
61. Kanamunad (paar)	9	8	+12,5	8	8						
62. Sealiha, keeduliha	100	100	0	91	48						
63. " praeliha	110	110	0	100	54						
64. Loomaliha, supiliha	45	45	0	51	41						
65. " praeliha	80	80	0	85	58						
66. Vasikaliha, esim. veer.	55	55	0	50	41						
67. " tag.	70	70	0	65	52						
68. Lambaliha, esim. veer.	60	50	+20,0	54	49						
69. " tag.	60	60	0	59	56						
70. Searasv, sulatamata	100	100	0	100	59						
71. " sulatatud	120	120	0	120	70						
72. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	50						
73. " sulatatud	75	75	0	65	63						
74. Heeringad	60	60	0	60	50						
75. Räimed, värsked	30	15	+100,0	26	13						
76. Kilud, värsked	30	28	+2,1	26	12						
77. Ristikhein	6,4	5,5	+16,4	5,2	4,8						
78. Aasahein	4,9	4,3	+14,0	3,7	3,5						
79. Põietispuud, kase (m ³)	845	845	0	845	493						
80. " männi "	523	523	0	523	352						
81. Petrooleum (lt)	13	13	0	12	12						
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.											
Rukis — (kr. kv.)											
82. Hamburg (La Plata)	10,07	9,51	+5,9	9,15	6,43						
83. Chicago	11,96	11,05	+2,7	11,59	5,96						
84. Winnipeg "	9,90	9,03	+2,8	9,48	5,49						
Nisu — (kr. kv.)											
85. Hamburg (Manitoba I)	16,98	16,38	+3,7	16,31	13,53						
86. Liverpool	16,04	15,40	+4,2	14,89	10,69						
87. Chicago	15,46	14,90	+3,8	14,73	11,93						
88. Winnipeg "	14,56	13,79	+5,6	13,36	11,32						
Mais — (kr. kv.)											
89. Chicago	17,45	16,06	+8,7	15,91	10,93						
Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt)											
90. I v. piimakauplustele	10	10	0	10	—						
91. I v. piimatõöstustele	9	9	+5,6	9	—						
92. II v. piimakauplustele	8	8	0	8	—						
93. II v. piimatõöstustele	8	8	0	7,5	—						
Või. (snt. kg)											
94. Tallinn	—	156	—	158	120						
95. Kindlustatud hind	130	130	0	130	126						
Londonis.											
96. Taani	217	221	-1,8	226	196						
97. Eesti	—	—	—	198	161						
98. Läti	—	—	—	—	—						
99. Leedu	—	—	—	198	157						
100. U-Meremaa	—	188	—	211	177						
Manchesteris.											
101. Taani	218	223	-2,2	231	195						
102. Eesti	185	192	-3,6	206	166						
103. Läti	186	194	-4,0	206	166						
104. Soome	199	207	-3,9	214	191						
105. Rootsi	221	193	+4,1	215	182						
Berlinis.											
106. Saksa margivõi	351	351	0	351	309						
107. Peen melrivõi	343	343	0	343	380						
108. Meiersivõi	319	319	0	332	349						
109. Kopenhaagensis. — Taani	170	176	-3,4	182	152						
Peekon. (snt. kg)											
110. Tallinn 60 — 72 kg. I s.	88 ⁵⁾	90 ⁵⁾	-2,2	95	67						
111. " { 55,5—59,5 " " }	83 ⁵⁾	85 ⁵⁾	-2,4	90	62						
112. " { 72,5—75,0 " " }	79 ⁵⁾	81 ⁵⁾	-2,5	86	68						
Londonis (kõrgem not.)											
113. Taani	178	178	0	178	153						
114. Eesti											

Iirist, Taanist, Rootsist, NSVL-ust, Lätist ja Eestist, kuna teisist maist võime panna tähele sisseveo suurenemist. Sisseveetud võikogusest omasid osatähtsusest impeeriumimaad 54,7% l. a. 57,2% vastu. Seega vähenes k. a. ookeanitaguste maade võistlusvõime inglise võiturul.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 4247 tünni, Inglise 2622 tünni.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Valuutakursside ebastabiilsuse tõttu jäeti meie eksportjuustu hind noteerimata, kuna siseturu-juustuhind jäeti endiseks.

Prantsuse frangi ümberhindamise tagajärjel on meie eksportjuustu hinnalangus paratamatu. Kuna Prantsuses on juustu sissevedu kontingenditud, oli juustuhindade tase Prantsuses tunduvalt kõrgem kui teisel turudel. Et meie juustutoodang oli senini võrdlemisi väike, oleme saanud mahutada Prantsusse suure osa omast juustutoodangust. Prantsuse rahavääringu langus (ca 30%) alandab tõenäoliselt ka meie väliturul saadavat eksportjuustu hinda sama võrra, vähemalt esialgu. Kuigi on loota, et prantsuse siseturul juustuhind edaspidi kõveneb pisut, ei ole selleks erilisi lootusi lähemal ajal, sest juustu on ostetud tagavaraks võrdlemisi suuri koguseid. Küll võib aga frangi langus mõjuda juustuhinnale lõdvendavalt ka teisel turudel.

Vaatamata olukorra muutusele Prantsuses, kujuneb kontingentide tõttu juustuhinna tase kõrgemaks kui maailmaturul. Seetõttu osutub siiski kasulikumaks meil suunata juustueksporti edasi Prantsusse, niipalju kui seda võimaldavad kontingendid. Seejuures

Siseturul maksus või möödunud nädalal väikemügil snt kg:

Tallinnas . . .	lauavõi 170—175 snt	kõõgivõi 150—165 snt
Tartus . . .	" 170—178 "	" 150—163 "
Valgas . . .	" 170 "	" 180 "
Rakveres . . .	" 165—175 "	" 150 "
Pärnus . . .	" 165—175 "	" 150—160 "
Haapsalus . . .	" 180 "	" 130—130 "
Narvas . . .	" 175—185 "	" 150—160 "

olgu nimetatud, et meie juustu võistlusvõime langes vääringu ümberhindamise tõttu šveitsiga, kelle valuuta läks kaasa prantsuse frangiga.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalal.		1936. a.	1935. a.	1934. a.
	21. IX - 27. IX 1936	14. IX - 20. IX 1936	L. I kuni 27. IX	I. I kuni 29. IX	I. I kuni 30. IX
VOI (tonni)					
Butter (tons)	597,5	382,4	3185,3	3278,4	7897,9
Sellest:					
Saksa . . .	337,6	184,4	3280,4	3160,0	2255,4
Inglise . . .	259,9	193,0	4801,9	4800,7	5473,2
Belgia . . .	—	—	—	42,3	15,4
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) — Eggs (1000)	2137	1880	34553	38449	28065
Sellest:					
Inglise . . .	245	86	18609	21625	17878
Saksa . . .	1800	1742	13736	18112	7006
PEEKON					
(tonni) — Bacon (tons)	39,2	38,7	1725,4	1694,5	1842,9
LINA (tonni)					
Flax (tons)	58,3	—	6197,2	4289,3	2976,9
Sellest:					
Inglise . . .	30,5	—	2685,4	2880,1	2117,7
Belgia . . .	—	—	1039,4	70,3	121,6
Soome . . .	—	—	456,1	134,9	99,3
Saksa . . .	27,8	—	1134,0	1022,3	526,8
Prantsusse . . .	—	—	738,7	10,3	60,5

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturg Inglise püsib kindlana. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi muutumatuks kolmas nädal 87 š tsentn. Võrreldes l.a. on praegune noteering Londonis 1 š võrra kõrgem.

Toodangu hooajalise tõusuga tuli alandada pisut peekonsigade noteeringut 2 snt võrra kg-lt.

Käesoleval nädalal maksavad eksportajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	88	83	77	
55,5—59 "	83	79	73	Sise-
72,5—75 "	83	79	73	turu-
75,5—80 "	79	75	72	hinnad

Augusti jooksul imporditi Inglise 579 tuh. tsentn. peekonit 619 tuh. vastu eelmisel aastal ja 630 tuh. vastu 1934. a. augustis.

Peekonikaubandus-ringkonnad Inglise on astunud taas samme peekoni sisseveo suuren-

damiseks. Hiljuti käis delegatsioon kaubandusministeeriumis ja esines nõudmisega, et peekoni aastatarvitust Inglise tõstetaks 10,7 milj. tsntn-lt 12 milj. tsntn-le. Seega moodustatakse umbes 10% sisseveo tõusu. Otsust ei ole veel tehtud selle esilduse kohta, kuid näib, et otsustamise ajajärk on jõudnud tunduvalt lähemale. On võimalik, et ühes peekonikvoote suurendamisega pannakse kehtima sisseveotoll.

Elussigade eksport jätkub endise hooga. Läänud nädalal veeti välja 1 851 siga. Kogusummas veeti välja septembri jooksul 5 087 siga. Koos peekonsigade noteeringu nõrgenemisega alandati ka peekonikaaluliste elus-

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Elustapaloomade ja lihaturul oli läinud nädalal veiste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine ning nõrgemad hinnad tõusid taas endisele tasemele. Eelolevaks nädalaks on loota hindade püsimist.

Nädala keskmiselt maksus pulliliha nuumatul 41—44 s., keskmisil 34—38 s. ja lahjadel 30—33 s. kg. Eluskaalu alusel maksusid nuumatud pullid 25—26 s., keskmised 23—24 s. ja lahjad 20 s. kg. Lehma- ja härjaliha maksus — nuumatul 40—46 s., keskmisil 28—34 s. ja lahjadel 24—26 s. kg. Eluskaalu alusel maksus liha vastavalt rammususele 15—20—27 s. kg. Mullikaliha (elusk. 120—300 kg) maksus — nuumatul 41—43 s., keskmisil 34—37 s. ja lahjadel 20—24—26 s. kg. Naha ja pudemete (päidikute) arvel tuleb veiseliha kg-le arvata juurde 8—12 s. Vasikalaha pakkumine väike. Tendents püsib. Nädalal turustati 27 elus- ja 204 tapetud vasikat. Liha maksus — nuumatul 65—70 s., keskmisil 50—65 s. ja lahjadel 45—50 s. kg. Eluskaalu alusel maksusid nuumatud vasikad 50 s., keskmised 45 s. ja lahjad 34 s. kg.

Lambaliha pakkumine elav. Turustati tapetult 581 ja elusalt 501 lammast. Nõudmine lambalihale hea ning hind siseturul

sigade (90—105 kg) hinda 2 snt võrra kg-lt 62 snt-le, kuid raskemate elussigade hind jäi muutmatuks — 59 snt kg.

Saksa, kes alustas sigade sissevedu 1. a. alles viimasel veerandil, jätkas seda k. a. kogu aeg.

Viimaste kuude sissevedu on kujunenud:

juuni 1936	31 105 siga
juuli 1936	36 635 „
august 1936	45 619 „

Kogusummas vedas Saksa 8 kuu jooksul sisse 302 329 elussiga 18,2 milj. RM väärtuses. Kolmandik sellest veeti sisse Taanist ja ligi 7% Eestist.

püsib, väliturul aga langes 5 s. kg-lt. Eksportlambaliha maksus 60—65 s. kg ning eluskaaluhind franko saatejaam 27—29 s. kg. Siseturul maksus lambaliha nuumatul 48—52 s., keskmisil 45—48 s. kg. Eluskaalu alusel maksus lambaliha 21—26 s. kg. Eelolevaks nädalaks on loota liha hindade püsimist.

Sealiha pakkumine keskmine. Nädala jooksul turustati 114 elusat ja 574 tapetud siga. Nõudmine oli elav ning hind näitas kõvenemistendentsi. Liha maksus rammususe järgi 80—87 s. kg, eluskaaluga mõttes 64—65 s. kg.

Hinnad teiste linnade turgudel (snt kg):

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	85—90	40—60	55—60	50—55
Pärnu	90—115	35—65	45—50	45—50
Narva	85—95	30—40	40—60	50—55
Valga	90—100	45—55	40—45	45—50

Nahkade hinnad: nahkade noteering püsib juba kauemat aega samal tasemel. Veisnahad maksusid toorelt 65 s. ja soolatult 75 s. kg. Vasikanahad 2—4,50 kr. ning kaalus üle 3,5 kg kg hind 1,20—1,30 kr. tk. Lambanaha väärtus sõltub villast ning maksub 2—4 kr. tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine väliturul näitas möödunud nädalal edasi kõvenemist. Vastavalt väliturumunahindade liikumisele tõusis ka meie eksportmunade hinnanoteering

95 snt-le kg eelmise nädala 85 snt vastu. See-ga maksavad eksportörid tootjaile vastavalt munade raskusele:

50 gr raskusist munadest	47 snt kümme ehk	9,4 snt paar
55 " " "	51 " " "	10,2 " "
60 " " "	56 " " "	11,2 " "

Siseturumunade hind jäi endiseks. Turudententsi hinnati eksportmunadel kindlaks.

Kanamunahindade liikumine toimus viimaseil nädalail tõustendentsiga. Hindade kõvenemise põhjuseks on peamiselt munapakku-mise hooajaline vähenemine euroopa muna-tootjaist maist. Kuna aga ookeanitaguseist maist munade väljavedu näitab hooajalist suurenemist, näib, et munahindade hooajaline kõvenemise kiirus väheneb lähemal nädalail.

Kanamunade sissevedu Inglisse oli augustis 12% võrra suurem kui 1. a. samal kuul. K. a. esimesel kaheksal kuul ulatub sissevedu 15 605 551 s. s-le (120 tükki) 1. a. sama aja 12 302 605 s. s. vastu, olles seega 27% võrra suurem. Kanamunade sissevedu Inglisse suu-renes Iirist, Kanadast, Taanist, Poolast, Hol-landist, Norrast, Leedust, Lätist, Rumeeniast,

Jugoslaaviast, Belgiast, Egiptusest ja Brasii-liast. Teisist maist, seega ka Eestist, kana-munade sissevedu vähenes.

Kanamunaturu paranemist, vaatamata Hispaania kui munade importmaa, väljalan-gemisele, põhjustas osaliselt Saksa munade sisseveo tunduv suurenemine. Nii importis Saksa mune augustis 145 452 tuh. tükki 1. a. 59 625 tuh. tk, 1934. a. 72 222 tuh. tk. vastu. Ka esimesel kaheksal kuul oli kanamunade sissevedu Saksa 666,5 milj. tk, olles seega 20 milj. tk võrra suurem eelmise aasta sama aja sisseveost.

Siseturul maksusid väikemüügil kanamu-nad möödunud nädalal:

Tallinnas	7—13 senti paar
Tartus	9—12 " "
Valgas	10—12 " "
Rakveres	11 " "
Pärnus	9—10 " "
Haapsalus	8—11 " "
Narvas	10—11 " "

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Viimastel päevadel on piimatoodang kül-made ja vihmaste ilmade tõttu tublisti vähe-nenud; nii teatatakse linnaümbruse mõne kontrollühingu piirkonnast üle 10 protsendi-list piimatoodangu vähenemist. Piimatoodangu vähenemise tõttu ei suudeta linnas pal-judes rajoonides nõudmist rahuldada. Ka on mõnes rajoonis piimahind tõusnud ja II va-liku rõõskpiimast saadakse kauplustele müües mõnelpool 10 senti liitrist. Üldiselt aga ei ole piimahind veel tõusnud ja see-tõttu jäi piimahindade noteering endiseks, s. o.: I valiku rõõskpiim piima-kauplustele müües 10 senti ja pii-

matööstustele müües 9—10 senti lii-ter. II valiku rõõskpiim piima-kauplustele müües 9 senti ja pii-ma tööstustele müües 8 senti liiter.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus-tes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	—	12—13	11
Tartu	15	11	—	8—9
Narva	—	—	—	8
Pärnu	16	11	—	10
Valga	13	—	—	8—9
Haapsalu	—	—	8	7

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal jätkus välisturgudel hindade kõvenemine. Euroopa sisseveomais on tänavune nisutoodang madalam 1. a. omast 17% ja moodustab 272 milj. kv. Kuna löi-kuse tagasiminekuiga vähenesid ka eelmiste aastate tagavarad üksikuis riiges 1. a. 37 milj. kv-lt tänavu 28 milj. kv-le, siis põhjustavad toodud asjaolud m. a. suuremat nõudmist nisu-turul, mis eriti oli silmatorkav möödunud nä-dalal, mil Itaalia ostis Kanadast 50 000 tn nisu. Praegust olukorda maailmanisuturul mõ-justab tunduvalt Itaalia, kelle tänavune löi-

kus erahinde alusel kõigub 56 ja 60 milj. kv vahel (m. a. 77 milj. kv). Seega on Itaalia tänavune lõikus madalam alates 1930. a., mil sealset toodangut hinnati 28 milj. kv-le. 1930. a. oli Itaalia sissevedu 22 milj. kv, mil-lises ulatuses arvestatakse ka tänavu sealset välisnisu-tarvet. Teisalt avaldab ka nisutu-rule teatavat mõju Prantsuse madal toodang. Kanada tänavuse-aasta lõikuse teatavakstege-mine põhjustas suuremat nõudmist Euroopas kui ka väljaspool Euroopat asuvais import-mais viimase kõrgevaliteedilise nisu (Mani-

toba I) järgi, mille tagajärjel oli Winnipegi börsi hinnatõus m. n. suurem.

Rukis: Chicago 11.96 (11.65), Winnipeg 9.90 (9.63), Hamburg (La Plata) 10.07 (9.51).

Nisu: Chicago 15.46 (14.90), Winnipeg 14.56 (13.79), Hamburg (Manitoba I) 16.98 (16.38). Liverpool 16.04 (15.40).

Mais: Chicago 17.45 (16.06).

Euroopa importriikide nisutoodang ja vanad tagavarad (milj. kv).

	1936	1935	1934	1933	1932
Toodang . . .	272	325	327	353	331
Tagavarad . . .	28	37	54	24	15
Kokku	300	362	381	377	346

Viimase 5 a. jooksul on euroopa importriikide tänavune nisutoodang ja vanad taga-

varad uue lõikuseaasta algul väiksemad ja moodustavad 300 milj. kv, mis on vähem l. a. samaaegselt tasemest 62 milj. kv ehk 18% ja kõrgseisust (1934) koguni 22% võrra. Säärane toodangu ja vanade tagavarade tagasimeinek on põhjuseks viimaseajalisele teraviljaturu elavnemisele ja annab põhjust nähtavasti veel edasisiks hindade paranemiseks.

Väikemüügihinnad siseturul (snt. kg)

	Tallinn	Tartu	Valga	Rakvere	Pärnu	Narva	Haaps.
rukis	18	13	13,5	12,5	13	15	13
nisu	25	22	—	21,5	23	25	—
oder	20	14	13,5	13,5	16	15	11
kaer	15	12	12	10	14	14	9
rukkijahu	18	14,5	14,5	14	16	16	15
sepijahu	30	23	30	28	18	30	23

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Kuna k. a. sügisel toimus kartulite koristamine tavalisest varem, oli võimalik alata kartuliekspordi ka juba septembris. Söögikartulite väljavedu ei ole veel loota niipea, sest peagu kõigis riiges on kartulisaagid enamvähem keskmised. Eriisikaldust ei olnud üheski riigis. Septembris teisel poolel läks küll üks saadeti söögikartuleid Rootsi, kuna viimaseil päevil toodi rohkesti omi kartuleid Stokholmi turule, mistõttu väliskartuli järele ei ole nõudmist.

Käesoleval hooajal näib aga võtvat hoogu seemnekartuliekspordit. Läänud nädala lõpul läks esimene saadeti 1000 kv juba teele. Oktoobri alul läheb loodetavasti välja teine saadeti — umbes 2500 kv.

Esimised seemnekartulisaadeti, mis koosnevad sordist majesteet, lähevad L-Ameerikasse, kus mahapanek toimub juba novembris ja detsembris. Teel on kartul umbes 1 kuu. Pika tee väljakannatamiseks on kartul pakitud latkastidesse à 50 kg neto. Siit läheb kaup Hamburgi, kus toimub ümberlaadimine suurile ookeaniaurikuile.

Vahemereäärseisse riigesse toimub seemnekartulite saatmine hiljem, enamasti novembris ja detsembris.

20. IX ümber algas maal raudteejaamades seemnekartulite vastuvõtt. Senini toodi Tallinna seemnekartuleid peamiselt Virumaalt Kohtla, Jõhvi, Sompa, Rakvere j. t. jaamadest.

Põllumeestele väljamakstav hind on k. a. veidi parem l. a. hinnast. Seemnekartuleist, millised on täiesti kõlblikud ekspordiks ja vastavad I-a tunnustatud klassile, maksakse kr. 4,60 kv-st, II kl. — 4,40 kr. ja III kl. — 4,20 kr. kv-st. Iga ekspordiks mittekõlbliku kauba protsendi eest arvatakse maha 3 snt alghinnast. Tööstuskartuleid ostetakse praegu tärglisvabrikuis, kus töö on juba alanud. K. a. üksikuid vaguneid söögikartuleid on toodud Tallinna.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 28. IX noteeriti järgmised hinnad:

1. Seemnekartul: majesteet kr. 3,60—4,60 kv, varane kollane 3,60—4,60 kv.

Seemnekartulihind vastavalt tunnustamise klassile ja valikule.

2. Tööstuskartul: tärglisvabrikuis kr. 1,80 kuni 2,20 kv ehk 10 snt tärglise %.

Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul oli märgata mõõdunud nädalal õuntemüügi elavnemist. Ilmus turule ka juba talisorte, eriti liivimaa sibulõun, mis

näib sel aastal olevat õige suur ja ilus. Kuna sibulõunte ja teiste taliõunte ekspord algas alles 15. IX, olid ekspordõrid veel üsna tagasi-

hoidlikud sibulõunte ja teiste taliõunte ostmisega. Taliõuntest maksti ainult 20—25 snt kg ja õige ilusaist välja valitud taliõunust suurel viisil ostes ainult 25—30 snt. kg. Sama hind oli ka suuremail sügisõunul, mis on jõudmas juba lõpukorrale. Õunaeksport muutus meil septembri lõpul võrdlemisi elavaks. Nii veeti meilt välja möödunud nädalal õunu 26 943 kg, mis arv moodustab rekord-arvu, võrreldes teiste nädalate väljaveoga eelmisel nädalail. Soomes on tekkinud ka juba suurem huvi meie õunte vastu. Samal ajavahemikul (21.—27. IX) veeti meilt välja pohli 350 kg, jõhvikaid 10 305 kg ja marineeritud

kurke 62 kg. Tallinna turul maksti üksikmüügil tomateist 10—15 snt kg, kaalikaist 10—12 snt kg, kapsast 8—10 snt kg, hapukapsast 15—20 snt kg, porgandeist 8—10 snt kg, kõrvitsaist 8—10 snt kg ja peedist 8—15 snt kg. Aedsaaduste hindade noteerimiskomisjon määras oma 25. IX koosolekul eksportkaubale järgmised hinnad: õunule 26—28 snt kg (sügisõordid), sibulale 12—13 snt kg, sigurile 14—15 snt kg ja jõhvikaile 15 snt kg. Noteerimiskomisjoni andmeil on õunte hinna juures tendents püsiv, kuna sibulate, sigurite ja jõhvikate juures muutub see elavamaks.

KALATURG. — FISH MARKET.

Läinud nädalal veeti välja kala ja kala-kaupu kokku 25 820 kg, sellest elusangerjat 14 700 kg, värsket angerjat 1 100 kg, koha 2 400 kg, hauge 1 050 kg, lõhe ja iherust 2 200 kg ja kalakonserve 2 200 kg.

Elusangerja hinnas lepiti kokku ja maksti eksportõrdele veidi kõrgemat hinda, nimelt rändangerjast 130 s. kg., paiga-angerjast 115 s. kg.

Eksportlõhest maksti kalureile — marjaga kalast 200—230 s. kg, niisaga 120—150 s. kg, iherus 100—150 s. kg.

Siseturu-kalakaubandus arenes keskmise elavusega. Värskekala müügil rahuldavalt, kuid nõudmine mõne kalasordi järele tagasihoidlik, mistõttu hinnas väike langus. Tallinna kalaturul maksus: haug 25—45 s. kg, siig 50—70 s. kg, koha I valik 80—100 s. kg., II valik 60—80 s. kg., latikas 30—35 s. kg., angerjas 110—150 s. kg, iherus 110—150 s. kg, lõhi, lõigatud 200 kuni 250 s. kg, ahvenas 25—40 s. kg.

Värskekilul ja räime järele nõudmine elav, kuid kilusaagi vähenemise tõttu tuli kalasadama kaudu müügile ca 19 000 kg. Kiluhind endiselt rahuldavalt hea. Kalasadamas maksid ülesostjad ja kalasoolajad 24—27 s. kg-st, turul müüdi kilu 28—35 s. kg. Ka Saaremaal vähenes kilusaak. Kilust maksti kalureile 12—15 s. kg.

Räimesaak oli üldiselt nõrk, ainult Prangli saarte rannikvetes paranes veidi

räimesaak. Kalasadama kaudu saadeti turule räimi 18 000 kg, Kalasadamas maksti 12—16 s. kg, turuhind 15—20 s. kg.

Turski müügil rahuldavalt, müügihind 20—25 s. kg, lesti vähe, hind 25—35 s. kg.

Soolakiludest n. n. „piprakilu“ järele siseturul suureneb nõudmine järjest. Tänavune soolakilu on hea kvaliteediga ja hinnalt tarvitajale vastuvõetav. Eriti rohkesti ja mitmekesises pakendis tuleb siseturule müügile Saaremaa kiluptüügi, resp. tööstuskeskusist: Vaigult, Pangalt ja Ninaselt, Käesoleva sügise kiluptüügihooajal alates 24. augustist toodi Saaremaalt aurikuga soolakilu ca 200 tuh. kg. Esiteks tulid väiksemad saadetised, kuid läinud nädala esmaspäeval saabus juba ca 100 tuh. kg.

Saaremaa soolakilu pakendid olid:

45 000 pleknõu à 3 kg	185 000 kg
2 500 " " à 9 "	22 500 "
3 000 " " à 1 "	3 000 "
32 1/2 tünni br 150 "	4 800 "
856/2 " " 75 "	26 700 "
46/4 " " 40 "	1 840 "

Kokku 198 840 kg

Kõige enam nõutakse soolakilu 3 kg pakendis. Müügihind turul 125—140 s. ühes nõuga. 1 kg kilunõu 65 s. kg, teised nõud lähevad kauplusisse jaemüügiks. Soolakilul läheb müügile peamiselt sisemaale. Tallinna turg tarvitab soolakilu vähem, sest siinsed perenaised valmistavad piprakilu ise enda maitse järgi.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

VILJADE SEISUND INGLISES 1936. a. CROP ESTIMATES IN ENGLAND FOR 1936.

Kauakestnud halvad ilmastikuolud takistasid tänava tunduvalt viljade kasvu Inglises. Kuid vaatamata ebasoodsale olukorrale osutus viljasaak Põllutööministeeriumi andmeil siiski üllatavalt heaks. Viljakoristus algas umbes augusti keskpaiku ja kestab tõenäoliselt pikemat aega, tingituna halvust ilmast tänavust nisusaaki 16,7 cwt-le aakrilt, mis on 1 cwt võrra madalam viimase kümne aasta keskmisest. Ka kvaliteedilt jääb tänavune nisu madalamaks viimaste aastate omast.

Oder andis parimat saaki, olles vaid pisut alla keskmist. Odrakasvupind näitas tänava suurt tõusu, ja kogusaaki nähakse ette enam eelmisest aastast. Kaera keskmist saaki — 14,9 cwt aakrilt — arvatakse langevat 0,9 cwt võrra madalamale viimase kümne aasta keskmisest, kogusaagi jäädes kaugelt madalamaks 1935. a. omast.

	Kasvupind		Toodang (tn)	
	(1000 aakreis)	(tegelik)	(hinnang)	
	1935	1936	1935	1936
nisu	1 772	1 703	1 623	1 422
oder	792	819	656	659
kaer	1 418	1 417	1 198	1 056

Kaunvili annab rahuldavat saaki, kuid jääb madalamaks keskmisest. Kartuli keskmist kogusaaki arvatakse tõusvat 6 tn aakrilt. Mõnes kohas on aga kartulihaigus levinud tavalisest laiaulatuslikumalt, mistõttu kaheldakse kartulimugulate säilimiskvaliteedis.

Heinategu hilines vihmaste ilmade tõttu ega lõppenud augusti lõpuks. Palju vilja on riknenud tugevasti ja üldiselt on kvaliteet halb. Ainult puuviljadele osutus tänavune aasta soodsamaks — eriti õunule ja ploomidele.

*) 1 aaker = 0,4 ha.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIIVA

23. septembril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i> kuld: rahas ja kangides . . . . . 34 169 567,35 võlliraha 5 007 704,48	1. Põhikapital — <i>Capital</i> . . . . . 5 000 000,—
2. Vahevaraha — <i>Subsidiary Ctn.</i> 1 201 436,67	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i> 704 876,51
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i> kaubavekslid . . . . . 7 650 891,22 põllumajandusi. . . . . 1 694 939,42 metsatööstusi. 66 236,48	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i> a) pangatähed liikvel . . . . . 42 965 485,— b) jooksvad arved: valitsuse . . . . . 12 292 415,49 pankade . . . . . 7 650 732,92 teiste 2 430 508,30
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i> valitsusele . . . . . — teistele *) 8 593 664,74	4. Muud passiivad — <i>Other Liabilities</i> 5 831 892,32
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i> 2 987 740,77	
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i> 15 553 830,50	
76 925 910,63	76 925 910,63

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 59,91%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 320 936,60
Includes Ektr. 1 320 936,60 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome metsaturg. — *Finnish Timber Market.*

K. a. augusti lõpuks müüdi metsa ekspordiks umbes 880 000 std., mis kogusest saadeti juba 663 124 std. ehk umbes 75%. Arvestades septembri esimese poole müüke on järel umbes 70 000 std., mille müümine ei tee raskusi. Hinnad olid viimasel ajal püsivad väikese paranemistendentsiga. Viimasel ajal on sooritatud juba müüke tulevaks aastaks, kuid üldiselt peetakse otstarbekamaks oodata uute müükidega, kuni on selgunud hindade arengu suund, sõltuvalt NSVL-u müükidest ja puukartelli kontingendi määramisest. Senised müügid näitavad, et esimesed said oma kaubast umbes 1 £ vähem, kui makstakse praegu, (10½£, müüd 11½£) männi 7" sortide eest. Edasist turuarengut ei osata praegu ennustada veel kuigi kindlalt, sest Kesk-Euroopa puuturge peetakse kaunis ebamääraseiks, kuigi Inglises ennustatakse ehitustegevuse jätkuvat elustumist. Loodetakse

siiski, et praegune soodus konjunktuur püsib, kui hindu ei rikutu liigse pakkumisega. Seks peetakse tarvilikuks metsamüütjate riikide ühistöö jätkamist. Soomes arvatakse, et uute kontingentide määramisel saab tema senise määra 1 005 000 std.

Riigimetsaoksjonid, mis on Soomes mõddupuuks metsahindade kujunemisel, algasid sel kuul ja neil ilmes, et pakutavad hinnad on palju kõrgemad kui l. a. Keskmiselt tõusid hinnad 2,5—3 Smk. kantjalalt. Praegust hinnatõusu ei pea väljaveoga tegelevad ettevõtted normaalseks, sest need eeldavad vastavat hinnatõusu ekspordimetsalt, milleks aga ei ole praegu väljaveateid. Kui metsamüügid jätkuvad sellise tõusutendentsiga, kardetakse suuremaid kahjusid metsatööstusele. Peetakse soovitavaks ekspordi üldist piiramist kõigis väljaveomais, et ei rikutaks turgu suure ülepakumisega, nagu mõne aasta eest.

Soome väliskaubanduse 8 kuu kokkuvõte.

Finnish Foreign Trade for 8 Months.

Käesoleva esimese 8 kuu väliskaubandus lõppes 541,3 milj. Smk. suuruse aktiivsusega (eelmisel aastal 463,2 milj. Smk.). Sisse-

vedu oli 3914,0 milj. Smk. ja väljaveedu 4455,3 milj. Smk. (eelmisel aastal vastavalt 567 milj. Smk. ja 645 milj. Smk. väiksem).

Soome pohlaekspordi raskusi.

Difficulties in Connection with Export of Cowberries.

Pohlade ekspord Soomest algas tänavu ja võitleb praegugi raskusiga. Hooaja alguks kogunes väljaveosadamaisse, eeskätt Helsingisse, suuri tagavaru juba varakult, sest pohlad küpsesid soodsate ilmade tõttu kiiremini kui tavaliselt, kuid edasisaatmisel tuli takistus ostja Saksa poolt. Ei saadud küllalt kiiresti valuutalube. Peale korduvate pealekäimiste pääseti lõpuks turule paarinädalase hilistumisega, kus osa kaupa oli juba rikkunud, ja tuli taas seisak. Ostjad ei jätkunud valuutalube, kuigi Soome ja Saksa vahelise kaubanduslepinguga reserveeriti pohlade ostmiseks Saksa poolt 450 000 RM. (8 milj. Smk.) ja sellest oli kasustamata veel septembri teise poole algul 250 000 RM. (4,5 milj.

Smk.). Takistuste tõttu seisab praegu väljaveo ootusel 16 000 kasti pohli ainult Helsingis. Varemast saadeti läks osa juba siseturule võrdlemisi odava hinnaga ja kui takistused püsivad veel mõne aja, saab siseturg veel lisa ekspordiksmääratud pohlist. Kriitiline olukord, mis tekkis sellest, et Saksa on ainus turg soome pohladele, sunnib arvata-vasti pohlade väljaveoga tegelevaid organisatsioonide revideerima senist müügipoliitikat ja otsima uusi turge. Takistuste põhjustatud valuutaandmisel saksa ostjale ei ole asjahuvitatud ettevõttele Soomes küllalt selged. Eksporditõingu esindajad on märkinud teateis lehtedele, et praeguses olukorras on silmnähtavalt tegemist eriliste põhjustega.

Kartulijahutolli kõrgendus Soomes 1936. a. lõpuni.

Raised Custom Duties on Potato Flour Extended till End of 1936.

Valitsuse eriootsusega määrati kartulijahu tolliks alates 3. IX aasta lõpuni 4 Smk. kg-lt, (tollitar. § 48a). Senine toll oli 3 Smk.

INGLISE.

Kaubavahetuse arenemine Inglise ja Taani vahel.

Development of Trade between England and Denmark.

Inglise statistika kohaselt on Inglise-Taani kaubandus 1929. a. peale arenenud järgmiselt (arvud poolaastate kohta):

Jaan.—juuni	Inglise import Taanist	Inglise eksport Taanil
1929	25,8 milj. £	4,9 milj. £
1936	17,3 " £	5,7 " £

1935	15,0 " £	7,0 " £
1936	15,6 " £	7,2 " £

Eeltoodud summadesse ei ole arvatud transiitkaupu, milliseid tuuakse Taani inglise firmade vahetalitusel. Taani on pidanud järjekindlalt suurendama oma oste Inglise, kuna samal ajal vähenesid tema müügid Inglise.

POOLA.

Saakide hindamine Poolas. — *Crop Estimates in Poland.*

Esialgsete hindamiste kohaselt on nisu-saak k. a. 5,6% suurem kui m. a. ja 7,5% suurem viimase viie aasta keskmisest. Seevastu on aga rukkisaak k. a. 3,4% väiksem eelmisest ja 0,1% viimase viie aasta kesk-

misest. Odrasaak on enam-vähem muutumata, kaerasaak pisut suurem senisest. Kartulisaaki hinnatakse 1,3% väiksemaks m. a. saagist, kuid 3,3% kõrgemaks viimase viie aasta keskmisest.

Poola kartuliekспорт Lõuna-Ameerikasse. — *Potato Export from Poland to S.-America.*

Poola lääne provintside kartuliekспортörid on astunud ühendusse Argentina, Uruguai ja Brasiiliaga, kuna neisse maisse olevat võimalus müüa suuremaid koguseid kartuleid.

Poola kartulimüüki neisse maisse raskendavat aga suurel määral Iiris ja Hollandis makstavat kartuliväljaveopreemiad.

HOLLAND.

Majandusinformatsiooni asutis Hollandis.

Institution for Economic Information Established in Holland.

8. IX s. a. algas tegevust hollandi riiklik asutis majandusinformatsiooni hankimiseks ja levitamiseks. Selle asutise ülalpidamiseks on määratud eeloleval aastal 240 000 fl. Valjliku informatsiooni saamiseks on nimetatud

asutis otseühenduses hollandi diplomaatiliste ja konsulaaresindusiga välismaal. Uuest asutisest loodetakse suurt abi hollandi majandusele.

Karjaloendus Hollandis. — *Cattle Census in Holland.*

Hollandis avaldatud andmete kohaselt on veiste ja sigade arv muutunud järgmiselt:

Veisad:	1934	1936
noorkari	1 208 892	929 979
piimalehmad ja mullikad	1 438 955	1 454 867

pullid ja suguloomad	187 337	184 951
kokku	2 829 684	2 569 797
sead	2 091 752	1 678 984

Eeltoodud arvud näitavad veiste, eriti sigade, arvu tunduvalt vähenemist.

ITAALIA**Tselluloosivalmistus õlest Itaalias.***Manufacture of Cellulose from Straw in Italy.*

Itaalias algas tegevust vabrik tselluloosivalmistuseks õlest. Vabrik on võimeline töötama aastas 7 000 tn õlge.

Kunstvillavalmistuse kavatsusi Itaalias. — Plans to Manufacture Artificial Wool in Italy.

Itaalias kavatsetakse ehitada vabrik kunstvillavalmistuseks kaseiinist. Ehitatav vabrik töötleks esialgu 1000 hl. piima päevas ja hiljem 1500 hl. Põllutööministeerium

pöördus kohalike põllumeeste poole üleskutsega suurendada piimakarja selleks, et uuel vabrikul ei tuleks puudust toormaterjalist.

ROOTSI.**Rootsi metsamaterjali turustamise väljavaateid.***Timber Marketing Prospects in Sweden.*

Metsamaterjali turustamisküsimusi käsitlev ajakiri Rootsis toob esile, et viimasel aastal on inglise turg võtnud vastu järjest suurema osa Rootsi metsamaterjali väljaveost, kuna euroopa mandrimaade tähtsus

Rootsi metsaekspordile on vähenenud järjest. Nüüd on näha ette ka inglise turu vastuvõtvõime vähenemist, kuna ehitusperiood Inglises on juba ületanud oma kõrguspunkti.

PRANTSUSE.**Prantsuse väliskaubandus k. a. esimesel kaheksal kuul.***French Foreign Trade during the First 8 Months.*

Prantsuse sissevedu suurenes väärtusel k. a. esimese kaheksa kuu jooksul võrreldes eelmise aasta sama ajavahemikuga 10% võrra. See suurenemine põhineb osalt hindade tõusul, osalt aga ka sisseveetavate koguste suurenemisel. Suurenenud on koguselt tootainete ja tööstustoorainete sissevedu, kuna

valmiskaupade sisseveo kogus on püsinud muutumatuna. Vastandiliselt Prantsuse sisseveole vähenes Prantsuse väljavedu väärtuselt 8% ning seda peamiselt vastavate kaupade hindade langemise tõttu ja ainult väiksemal määral väljaveo koguse vähenemise tõttu.

TAANI.**Teravilja sisseveotollide alandamine Taanis.***Lowering of Import Duties on Grain in Denmark.*

19. IX s. a. vähendati Taanis tunduvalt tolle teraviljale. Uue korralduse kohaselt on rukki ja pehme nisu sissevedu tollivaba, kuna

kõvalt nisult võetakse tolli 3,00 Tkr. per. 100 kg., otradeit 0,70 Tkr. per. 100 kg. ja kaeralt 1,00 Tkr.

LÄTI.**Läti riikliku agraarpanga tegevus.***The Activity of Latvian State Agricultural Bank.*

Augustis andis riiklik agraarpank 1055 laenu, kogusummas 0,7 milj. Ls.; k. a. esi-

mese kaheksa kuu jooksul aga rahuldati 10 803 laenupalvet üle 7 milj. Ls. ulatuses.

Elusloomade, liha ja
lihasaaduste eksport

Eesti Peekoni Eksportühisus

Estonian Bacon Export Co., Ltd.

Export of Meats

Juhatus: Tallinnas, Pärnu maantee 23.
„Kawe“ vastas

Telefonid: juhatus 450-27, kontor 463-63.

New Consolidated

GOLD FIELDS, LTD.

(Eesti osakond)

KONTOR: V. Viru 12, Tallinn, kõnetraat: 448-16, 450-14.

TARTU OSAKOND: Riia 1-3, kõnetraat 14-93.

VABRIK: Kohtlas, kõnetraat Lüganuse 37.

GONSOLIN

Eesti kiviõli saadused:

BENSIIN, KERGED JA RASKED KÜTTE-
ÕLID, IMMUTUSÕLID, KATUSELAKK, FE-
NOLAADID, BITUUMENID J. N. E.¹

Õliikütte seaded.

Nõudke hindu.

AIS „Õhisolu“ trükk, Tallinn. 1936.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR